

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Miriam Hajrová

Regionálna výchova v primárnom vzdelávaní

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Miriam Hajrová

Kontakt na autora: Pracovisko: ZŠ Tribečská 1653/22, 955 01 Topolčany,
miriamhajrova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Regionálna výchova v primárnom vzdelávaní

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval:

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

regionálna výchova, prierezová téma, pracovný list, učebný materiál, žiak, učiteľ, Žochárik, projektové vyučovanie, Topoľčany

Anotácia

V práci predstavujem zaradenie prierezovej témy Regionálna výchova v 3. ročníku základnej školy v podmienkach bežných vyučovacích hodín s použitím pracovných listov a učebných materiálov zameraných na spoznávanie mesta Topoľčany a jeho okolia.

OBSAH

Úvod	4
1 VÝCHODISKÁ A CIELE OPS	5
1.1 Význam regionálnej výchovy	5
1.2 Ciele regionálnej výchovy	5
1.3 Začlenenie regionálnej výchovy v štátnom vzdelávacom programe ISCED 1 a v školskom vzdelávacom programe ZŠ Tribečská, Topoľčany	6
2 ŽOCHÁRIK OBJAVITEĽOM	8
2.1 Všeobecná charakteristika aktivity	8
2.2 Postup a organizácia činnosti žiakov	8
2.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu	10
3 ŽOCHÁRIK SPOZNÁVA MINULOSŤ	11
3.1 Všeobecná charakteristika aktivity	11
3.2 Postup a organizácia činnosti žiakov	11
3.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu	14
4 ŽOCHÁRIK SI ZAKLADÁ CESTOVNÚ KANCELÁRIU	14
4.1 Všeobecná charakteristika aktivity	14
4.2 Postup a organizácia činnosti žiakov	15
4.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu	16
Záver	17
Zoznam bibliografických zdrojov	19
Zoznam príloh	20

ÚVOD

V tejto práci chcem ukázať ako sa dá tematicky prepojiť regionálna výchova v 3. ročníku ZŠ do rôznych predmetov pomocou projektového vyučovania a postavičky Žochárika. Obyvatel'ov Topolčian volajú „Žochári“. Prezývka Žochár prischla Topolčancom v 19. storočí. Školský vzdelávací program nám ako škole dal priestor na rozšírenie tém, ktorými sme sa chceli odlišovať od iných škôl a chceli sme, aby boli typické iba pre našu školu. Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy a jednou z nich je aj Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra. V školskom vzdelávacom programe ISCED 1, nemáme vytvorený samostatný predmet Regionálna výchova, tak som hľadala možnosť ako prierezovú tému urobiť naozaj prierezovou. Obsah učiva vystihuje celoročná téma, ktorá je rozdelená do podtém.

Žiaci už v prvom ročníku sa zoznámia s postavou Žochárika, ktorú si sami vytvorili. Oblúbená postavička postupuje so žiakmi z ročníka do ročníka a spolu s nimi sa učí, robí pokusy, skúma, objavuje a získava rôzne informácie z encyklopédií, časopisov, internetu. Do vyučovacieho procesu zapájame čo najviac zmyslov (vidieť, počuť, chytiť, byť pri tom) a smerujeme od poznaného, prežitého k nepoznanému. Žiaci pri riešení problémov spolupracujú nielen medzi sebou a so svojimi učiteľmi ale aj s rôznymi odborníkmi (remeselníci, farmári, spisovatelia ...).

Deti používajú nové učebné pomôcky, výpočtovú techniku a pracovné listy vytvorené k projektovému vyučovaniu.

Žiaci v rámci témy riešia problémy z blízkeho okolia, z bežného života a spracovávajú projekty. Tematicko výchovno vzdelávacie plány z jednotlivých predmetov som si zosúladiť tak aby vytvárali jeden celok. Určitému problému sa deti venujú v rovnakom čase na rôznych predmetoch čo im umožňuje hlbšie preniknúť do danej problematiky. Výsledky svojich prác žiaci odprezentujú po skončení každej podtémy.

Prácu mám rozdelenú do troch kapitol, ktoré sú pomenované podľa celoročných podtém, ktoré máme v školskom vzdelávacom programe. Sú to tri projekty s názvom Žochárik objaviteľom, Žochárik spoznáva minulosť a Žochárik zakladá cestovnú kanceláriu v 3. ročníku aj s konkrétnymi pracovnými listami a učebnými materiálmi.

1 VÝCHODISKÁ A CIELE OPS

Pod pojmom regionálna výchova chápeme rozvíjanie vlastnej identity, národného povedomia a pozitívneho vzťahu k vlasti prostredníctvom aktualizácie a akceptácie regionálnych špecifík a to kultúrnych, historických, hospodárskych a prírodno-spoločenských, ktoré sú využité vo výchovno-vzdelávacom procese. Regionálna výchova je výchovou k národnému vedomiu a vzťahu k vlasti. Je vysoko humánna, opiera sa o prirodzené prostredie, z ktorého dieťa prichádza do školy. Výstupom takejto výchovy je harmonicky rozvinutá, pozitívne tvorivá, autentická, zdravo ambiciózna osobnosť, hrdá na svoj národ a na svoju slovenskú vlasť. (Révajová, 2005)

Regionálna výchova zachováva prirodzený zdroj poznania okolitého sveta. Toto poznávanie okolitého sveta sa formuje od najútlejšieho veku dieťaťa, čiže najvýznamnejšie formuje človeka práve v detstve, keď spoznávanie okolia a jeho minulosti preňho predstavuje základnú orientáciu v okolitom svete, keď sa všetko nové, zaujímavé a podnetné zapisuje po prvý raz – avšak na celý život – do jeho vedomia. Tradičné hodnoty v prostredí civilizačných módných nánosov sa prezentujú najmä audiovizuálnymi elektronickými médiami ako čosi starosvetské, viažuce sa k minulosti, nenávratne stratené, ba až zbytočné. U ľudí, ktorí sa s nimi stretávajú od detstva, však nadobúdajú iný, hlbší význam.

1.1 Význam regionálnej výchovy

Základnú orientáciu v okolitom svete získava človek v detstve, kedy spoznáva svoje okolie a kedy sa všetko nové i zaujímavé a podnetné z minulosti zapisuje do jeho vedomia po prvý raz. Často sú to záznamy na celý život nadobúdajú hlbší význam. Základom našej kultúrnej identity, ako aj zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, je tradičná ľudová kultúra – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva. Úlohou regionálnej výchovy je prehĺbiť poznanie príslušného regiónu, obohatiť tieto poznatky o aktivity spojené s prežívaním, a tak prispieť k posilneniu morálnych a kultúrnych pút k súčasným a minulým generáciám. Význam regionálnej výchovy nie je len v spoznávaní niečoho starého, zaniknutého, čo nahradil súčasný civilizovaný tzv. moderný svet. Sprostredkúva identifikáciu s hodnotami prostredia, schopnosť sa v ňom realizovať. Sprostredkúva individuálne ľudské hodnoty na kvalitatívne vysokej a ľudsky hlbkej úrovni – formou kvalifikovaného vzdelávania v rámci školského systému. Regionálna výchova teda v plnej miere umožňuje súčasnej mladej generácii stretnúť sa s kultúrnym a historickým dedičstvom a formovať si úctu k nemu. (Kulacsová, 2007)

1.2 Ciele regionálnej výchovy

Cieľom regionálnej výchovy je inšpirovať deti a mládež, aby si všímali a zaznamenávali zaujímavé informácie zo svojho okolia a naučili sa ich v živote používať. Regionálnu výchovu nechápeme ako izolovaný jav, ale ako pevnú súčasť prípravy mladej generácie na život v našej spoločnosti. Musíme sa pokúsiť nenásilným spôsobom deti vychovávať. Pri realizácii cieľov regionálnej výchovy je dôležitá pedagógova osobnosť, spôsobilosť, pripravenosť a hlavne znalosť regiónu, lebo práve on sa môže stať nositeľom a šíriteľom hodnôt ako sú láska a úcta k rodnej obci, domovu a vlasti. (Masariková, 2007)

Úlohou regionálnej výchovy je rozvíjať vzťah detí k obci, v ktorej žijú, tiež lokálne povedomie, pocit príslušnosti k regiónu a v konečnom dôsledku i národné cítenie. „Vytváranie citového a rozumového vzťahu k prírode vlastného regiónu v prepojení na prírodné kultúrne a národné pamiatky celého sveta“. (Masariková, 2007, s. 8)

Dôležité je vzbudzovať záujem detí o ochranu prírody a kultúrnych pamiatok. Cez poznanie krajiny, histórie, kultúry vlastnej obce, kraja a štátu, pestovať v žiakoch nielen lokálpatriotizmus, ale najmä pevné národné vedomie a vlastenectvo. Dôležité je tiež formovať kladný vzťah k obci i kraju, ktoré sú zhmotnené v prírode, v literatúre, v umeleckých dielach a prejavoch tradičnej kultúry. Deti sú väčšinou ľahostajné voči tradičnej kultúre, ale ak ju dokážeme nenásilne včleniť do výchovy, záujem sa môže výrazne zvýšiť. Je potrebné viesť žiakov k poznaniu jedinečnosti prírodných hodnôt histórie a kultúry vlastnej obce a kraja.

1.3 Začlenenie regionálnej výchovy v štátnom vzdelávacom programe ISCED 1 a v školskom vzdelávacom programe ZŠ Tribečská, Topolčany

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky je možné uplatňovať viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci voliteľných hodín.

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky. Zaujímavosťou je, že nie je v štátnom vzdelávacom programe ISCED 1 ani ISCED 2 stručne charakterizovaná. Samostatne však ako prierezová téma pre štátny vzdelávací program je rozpracovaná.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Žiaci by mali poznať históriu a kultúru vlastnej obce, mesta. Pod regionálnou kultúrou sa rozumie súhrn produktov ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región.

V štátnom vzdelávacom programe sa regionálna výchova rozdeľuje do troch tematických celkov:

- ✓ *Môj rodný kraj*, kde patria témy ako: moja rodina, škola, okolie školy, obec, mesto, rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, tradičné regionálne zvyky, kultúrne pamätihodnosti, regionálne múzeá, významné osobnosti regiónu, prírodné krásy, náučné chodníky, chránené rastliny, živočíchy, umelecke produkty, miestne a regionálne jazyky.
- ✓ *Objavujeme Slovensko* s témami: spoznávanie regionálnej kultúry Slovenska, spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry, pamätihodnosti Slovenska (hrady, zámky, architektúra), flóra, fauna, chránené územia, ľudové piesne, tance, geografické zvláštnosti, významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.
- ✓ *Tradičná ľudová kultúra* – forma kultúrneho prejavu podporujúca zachovanie kultúrnej identity. Kultúrnu identitu chápeme ako súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt spôsobov myslenia, cítenia a konania ľudí. Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti,

vytvorených v tradičných spoločnostiach. Hmotnými témami sú: ľudové stavitel'stvo, domáce a tradičné remeselné výrobky, tradičné remeslá, odev, výtvarné umenie. Témy tradičnej nehmotnej kultúry sú ústne tradície a prejavy, interpretačné umenie (ľudová hudba, piesne, tance, hry), spoločenské praktiky, rituály, tradície spojené s náboženskými sviatkami, folklórne tradície.

V našom školskom vzdelávacom programe ISCED 1 nazvanom „Život v škole, škola pre život – kľúč k životu“ máme v prierezovej téme Multikultúrna výchova prvky regionálnej výchovy. Žiakov vedieme k spoznávaniu vlastného regiónu, z rôznych hľadísk, rešpektovaniu a akceptovaniu iných kultúr, zvyklostí, rozdielností. Pripomíname si pravidelne vianočné a veľkonočné zvyky.

Žiaci prvého stupňa každoročne na Vianoce pripravujú s pomocou triednych učiteliek a vychovávateľiek vianočný program, kde si pripomíname zvyky a tradície najkrajšieho sviatku roka, na ktorý sú prizvaní rodičia i starí rodičia detí. Spoznávanie vlastného regiónu zaradujeme hlavne v predmetoch vlastiveda, slovenský jazyk a výchovných predmetoch.

Schopnosti prezentovať svoju prácu, komunikovať, argumentovať, získavať informácie z rôznych zdrojov, spolupracovať s inými, riešiť problémy rozvíjame u žiakov 1. stupňa základnej školy v prierezovej téme Tvorba projektov a prezentačné schopnosti. Nevenujeme tejto téme osobitnú hodinu, ale žiaci budú projekty spracovávať na všetkých vyučovacích hodinách na určené témy podľa tematicky výchovno-vzdelávacieho plánu.

Zmyslom prierezových tématických nie je len dopĺňovať obsah vyučovacích hodín, ale otvoriť žiakom ďalšie perspektívy poznania. Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov.

2 ŽOCHÁRIK OBJAVITEĽOM

2.1 Všeobecná charakteristika aktivity

Ciel'ová skupina : 3. ročník ZŠ

Časová náročnosť : 2 týždne

Hlavný cieľ projektu : spoznať okolie svojej školy, poznať významné budovy nášho mesta, vedieť sa orientovať v našom meste.

Čiastkový cieľ projektu: zlepšiť sociálne zručnosti, posilňovať vzájomnú spoluprácu, vedieť prezentovať svoju prácu, zlepšiť komunikáciu v rodine.

Vymedzenie kompetencií: uznať iných a vedieť spolupracovať, mať pozitívny vzťah k svojmu okoliu, vedieť používať informačno-komunikačné technológie, dodržiavať pravidlá.

Vyučovacie predmety: slovenský jazyk, informatická výchova, matematika, vlastiveda, čítanie, výtvarná výchova, telesná výchova

Pomôcky: pracovné listy, učebné materiály, papier, písacie potreby, počítače, tlačiareň, kompas, fotoaparáty, bábka Žochárika

2.2 Postup a organizácia činnosti žiakov

a) Motivácia

Vlastiveda: Vypočujeme si nahrávku hymny našej školy a zároveň si ju zaspievame. Navedieme rozhovor o našej škole, aká je, kde sa nachádza. Vezmeme žiakov pred budovu školy a rozhliadneme sa po okolí. Pomocou kompasu určujeme svetové strany. Sledujeme hlavné orientačné body v blízkom a vzdialenejšom okolí školy. Vrátime sa do triedy a vypracujeme pracovný listy - Príloha 1, Príloha 2.

b) Činnosti

Výtvarná výchova a Geometria : Žiakov rozdelíme do skupín. Budeme zhotovovať plán okolia školy. Motivujeme ich k lepšiemu výkonu, aby plán zhotovili tak, aby sa v ňom vedel orientovať aj ten, kto okolie nepozná (obr.č.1,2).

Obr.č.1. Plán mesta - práca
(foto: Hajrová M., 2009)

Obr.č.2. Plán mesta – hotová práca
(foto: Hajrová M., 2009)

Slovenský jazyk - čítanie: Prečo sa obyvatelia Topolčian volajú Žochári? Žiaci dostanú špeciálnu úlohu zistiť od rodičov, starých rodičov prečo sme získali takú prezývku. Kto sú obyvatelia nášho mesta? Koľko máme obyvateľov? Na tieto otázky budeme vedieť odpovedať, keď si prečítame článok (učebný materiál – Žochárik objavuje obyvateľov svojho mesta) , ktorý žiakom rozdáme – Príloha 3.

Rozprávame sa so žiakmi o tom, čo sme sa dozvedeli z článku, doplníme informácie o slávnych rodákoch a vysvetľujeme si informácie, ktorým žiaci nerozumeli. S článkom pracujeme aj na hodine *matematiky*. Žiaci s pomocou učiteľa tvoria slovné úlohy. Napr. o koľko viac obyvateľov sa odsťahovalo ako prisťahovalo, kto je starší, pán Fico alebo pán Vrba a pod. V učebnom materiáli je veľa možností na rôzne kombinácie výpočtov.

Telesná výchova: Vychádzka do centra mesta s fotoaparátom. Fotíme významné budovy v meste, pretože na hodine informatiky budeme vytvárať fotoknihu. Odfotíme sa aj pri známej soche Žochára (obr.č.3).

Obr.č.3. Socha Žochára

(foto: Hajrová M., 2009)

Vlastiveda: Po návrate do triedy vypracujeme pracovný list - Príloha 5, kde žiaci zistia kto je autorom sochy. Rozprávame sa aj o tom, aké podniky máme v našom meste, kde pracujú rodičia detí. Vypracujeme si krátky, zábavný pracovný list – Príloha 4. Na zopakovanie toho čo sme videli vypracujeme pracovný list – Príloha 6.

Slovenský jazyk: Vedomosti o Topolčanoch si zhrnieme formou neveršovanej básne cinquainu. (Cinquain- 1.verš: 1 východiskové slovo, 2. verš: 2 slová – prídavné mená, ktoré vystihujú východiskové slovo, 3. verš: 3 slová – slovesá vyjadrujúce dej, činnosť, stav východiskového slova, 4.verš: 4 slovná veta v ktorej sa prezentuje svoj vzťah k slovu v prvom verši, 5 verš: 1 slovo- synonymný výraz k prvému slovu.) (Klimovič, 2009, s. 128-129) Žiaci tvoria cinquain najskôr v skupinách a potom vytvoríme jeden spoločný cinquain, ktorý je vystavený v triede počas celého projektu.

Štruktúra cinquainu:

Topoľčany

Aké sú: _____

Čo robia: _____

Veta: _____

Synonymum _____

Informatická výchova: Stiahneme si fotografie do PC, upravíme ich a začneme tvoriť fotoknihu Topoľčan. Fotografie, ktoré sa nám celkom nevydarili môžeme nahradiť aj fotografiami profesionálov, ktoré nájdeme na internete. Práca bude trvať 2-3 vyučovacie hodiny. Fotografie aj okomentujeme, aká je to budova a kde sa nachádza.

c) Záverečné hodnotenie projektu

Vlastiveda: Prezentácia fotokníh, ktoré sme si vytvorili a kontrola domácej úlohy, čo žiaci zistili od rodičov, prečo obyvateľov nášho mesta volajú Žochári.

Reflexia na projekt: Rozhovorom so žiakmi zistíme čo sa im pri práci páčilo, čo nepáčilo, ako sa cítili pri tvorbe fotoknihy a pod.

2.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu

Projekt prebiehal v mesiaci september. V obsahu vzdelávania učebného predmetu vlastiveda je v tomto mesiaci hlavným tematickým celkom Cesta do školy a domov. Tematicky sa projekt prelínal viacerými učebnými predmetmi. Trval 2 týždne. Toľko času potrebovali žiaci na dokončenie fotoknihy, ktorá bola výstupom tohto projektu. Projekt sme začali zaspievaním školskej hymny. Tá sa začína textom: Tríbeč je hora nevelká a my sme pod ňou škola Skutočne z okien niektorých tried vidieť pohorie Tríbeč, podľa ktorého nesie škola aj meno. Pokračovali sme určovaním svetových strán pred budovou školy a všímali sme si okolité budovy. Väčšina žiakov býva priamo v Topoľčanoch tak im nerobilo problém poznať okolité budovy. Plán okolia školy žiaci robili v skupinách, problém bol spočiatku dohodnúť sa. Dôležité bolo urobiť si náčrt a potom postupne zdokonaľovať svoj plán. Časovo to bolo naplánované na 2 vyučovacie hodiny, ale žiakom to trvalo dlhšie, dokončovali to aj na ďalšej hodine výtvarnej výchovy a geometrie, ktorá bola o týždeň. Zaujímavé boli zistenia od žiakov, prečo nás volajú Žochári. Žiaci nevydržali so zistenými informáciami na záverečnú hodinu a priebežne sa navzájom informovali čo zistili. Zistenia boli približne rovnaké. Prezývka Žochár prischla Topoľčancom v 19. storočí. Volali tak stálych i sezónnych robotníkov, ktorí v období žatvy nosili do sýpok sladovnícky jačmeň vo vreciach nazývané žochy. Prekvapivé boli zistenia pre niektorých žiakov, koľko percent máme Slovákov, Rómov, aké náboženstvá máme v meste a hlavne akí rodáci sú slávnymi ľuďmi. So záujmom žiaci tvorili slovné úlohy na tému o obyvateľoch nášho mesta. Najzábavnejšou časťou projektu bolo pre žiakov fotenie pamiatok, hlavne na námestí to bola radnica, kostol,

neďaleko námestia kláštor, autobusová i vlaková stanica. Obrázky druhého kostola nachádzajúceho sa vo vzdialenej časti od centra, žiaci získali z internetu. Fotoaparáty si žiaci priniesli z domu, niektorí fotili s mobilným telefónom a tí čo si nemohli priniesť fotoaparát mali ho zapožičaný zo školy. Hodina informatickej výchovy splnila svoj cieľ aj tým, že žiaci pripájali fotoaparáty k PC a sťahovali fotky. Úprava fotografií nerobila žiakom problém, preberali sme ho na predchádzajúcich hodinách a v predchádzajúcom školskom roku. Komentáre k fotografiám sú stručné a výstižné. Každú prácu si vytlačíme a zviažeme. Pri obhajobe prác, žiaci rozprávali aj o problémoch pri práci a prečo práve tieto budovy si vybrali do svojej fotoknihy. Celý projekt sprevádza bábka Žochárka, ktorú majú žiaci už od prvého ročníka. Je súčasťou kolektívu. Sprevádza nás počas všetkých vyučovacích hodín a taktiež počas výletov a exkurzií. Aj v tomto projekte žiaci zhotovovali všetko spolu so Žochárikom a pred ním aj obhajovali svoje výstupy.

3 ŽOCHÁRIK SPOZNÁVA MINULOSŤ

3.1 Všeobecná charakteristika aktivity

Cieľová skupina : 3. ročník ZŠ

Časová náročnosť : 3 týždne

Hlavný cieľ projektu: spoznať minulosť svojho mesta, poznať významné pamiatky nášho mesta, vedieť vyhľadať a spracovať informácie

Čiastkový cieľ projektu: vedieť prezentovať spoločnú prácu, naučiť sa správať na exkurzií, vedieť sa orientovať v knižnici

Vymedzenie kompetencií: mať pozitívny vzťah k histórii svojho mesta, vedieť používať informačno-komunikačné technológie, vedieť spolupracovať v skupine

Vyučovacie predmety: slovenský jazyk, informatická výchova, matematika, vlastiveda, prírodoveda, čítanie, výtvarná výchova, telesná výchova

Pomôcky: pracovné listy, učebné materiály, papier, písacie potreby, lepidlo, počítače, tlačiareň, bábka Žochárka, staré fotografie mesta

3.2 Postup a organizácia činnosti žiakov

a) Motivácia

Vlastiveda: Kedy vznikli Topoľčany? Prečo sa tak volajú? Ako sa zmenilo mesto od svojho vzniku? Toto sú motivačné otázky na ktoré sme nepoznali odpoveď a zahrňuje nás nimi Žochárka (bábka). Odpovedať na tieto a mnohé ďalšie otázky zodpovie na besede topoľčiansky rodák Jozef Červený, ktorý patrí medzi najstarších obyvateľov mesta. Besedu spojíme s prezentáciou starých fotografií mesta Topoľčany. Žiaci budú hádať čo sa na fotografiách nachádza. Pán Červený bude spomínať aj na svoje školské zážitky (obr.č.4,5).

Obr.č.4. Beseda s rodákom Topolčian
(foto: Hajrová M., 2009)

Obr.č.5. Beseda s rodákom Topolčian
(foto: Hajrová M., 2009)

b) Činnosti

Čítanie: Urobíme si brainstorming na tému pamiatky mesta Topolčany. Medzi najstaršie pamiatky patrí rímskokatolícky kostol, ktorý sa nachádza na námestí. Žiakom rozdáme náučný článok (Pamiatky nášho mesta – učebný materiál) o tejto pamiatke – Príloha 7. Podčiarkujú si slová, ktorým nerozumejú a za pomoci učiteľa si ich vysvetľujú. Na záver článku sa nachádza matematická reťazovka, vypočítaním žiaci zistia rok prvej písomnej zmienky kostola. Vo zvyšnej časti hodiny hľadáme staré fotografie kostola na internete a pozorujeme zmeny pred a po rekonštrukcii.

Výtvarná výchova: Vedeťme so žiakmi motivačný rozhovor o historickom znaku mesta. Čo obsahuje erb mesta Topolčany? Nachádzame sa v PC učebni, kde na vyhľadávanie ako náš erb vyzerá využijeme internet aj s vysvetlením čo znamená. Pracujeme v kresliacom programe *Revelation natural art*. Hotové erby žiakom vytlačíme, neskôr ich využijeme v záverečnej prezentácii.

Matematika: Tvorba slovných úloh s tematikou Topolčian. Počas hodiny žiaci riešia pracovný list – Príloha 8, v ktorom sú násobkové príklady s tajničkou. Výsledok je názov obce, kde sa nachádza Topolčiansky hrad a slovná úloha o múzeu v Topolčanoch – pracovný list – Príloha 9.

Informatická výchova, Vlastiveda: Žiakov rozdelíme do 5 skupín. Každá skupina má inú úlohu. 1. skupina zisťuje informácie o Topolčianskom hrade, 2. skupina o remeslách, ktorými sa ľudia živili v minulosti v Topolčanoch. 3. skupina zisťuje aké škody narobila v meste druhá svetová vojna, 4. skupina hľadá informácie odkiaľ pochádza názov mesta, 5. skupina zisťuje informácie o kaplnke, ktorá sa nachádza v blízkosti našej školy.

Telesná výchova, Čítanie: Navštívime mestskú knižnicu, kde žiaci hľadajú knihy, ktoré im pomôžu na splnenie úloh.

V zbieraní informácií budeme pokračovať aj ďalší týždeň. Žiaci informácie z internetu a encyklopédií spracujú, prepíšu v programe Word na hodinách informatickej výchovy. Pomocou učiteľa ich vytlačia na farebný papier. Budú hľadať aj fotografie, ktoré sa týkajú získaných informácií.

Slovenský jazyk: Žiakom rozdáme učebný materiál: Povešť o Topolčianskom hrade – Príloha 10. Skôr ako samotnú povesť začneme čítať si na veľký papier urobíme tabuľku s tromi stĺpcami. Aktivita sa volá VIEM, CHCEM VEDIET, NAUČIL SOM SA. My si môžeme prispôbiť nadpisy v tabuľke podľa toho čo nám vyhovuje a aký cieľ chceme dosiahnuť. Keďže sme čítali povesť, nemuseli sme sa nič naučiť, tak môžeme nahradiť slovíčko

naučil som sa slovom *dozvedel som sa*. Cieľom tejto aktivity je aktivovať žiacke vedomosti o téme, pomáhať im zadávať si učebné ciele a zamyslieť sa nad svojim učením. Najčastejšie sa využíva na začiatku série hodín o jednej téme. Táto aktivita sa robí s celou triedou naraz, prípadne v skupinách alebo samostatne.

Viem	Chcem vedieť	Dozvedel som sa

Pred čítaním povesti dopisujeme to tabuľky prvé dva stĺpce. Najskôr čo už vedia, potom čo by chceli vedieť. Po prečítaní článku budeme dopisovať 3 stĺpec. U žiakov týmto spôsobom čítania podporujeme čítanie s porozumením. V článku podčiarkujeme gramatické javy, ktoré práve preberáme na hodinách slovenského jazyka.

V tomto týždni zrealizujeme už skôr naplánovanú exkurziu Topolčianskeho hradu v Podhradí. Žiaci majú možnosť si hrad fotiť, prezrieť jeho zrúcaninu a porovnať informácie, ktoré získali na internete a v knihách s informáciami od sprievodcu hradom. Po návrate do školy sa budeme rozprávať so žiakmi čo bolo pre nich zaujímavé, čo sa im páčilo, prípadne aké návrhy by mali na zviditeľnenie nášho hradu.

Vlastiveda: Zhrnieme si učivo o Topolčanoch metódou clustering (zhlukovanie). Do stredu tabule napíšeme slovo Topolčany zakrúžkujeme ho. K tomuto slovu budú žiaci pripisovať slová, ktoré spolu súvisia, a vyznačovať spojenia medzi nimi. (Klimovič, 2009, s. 98)

Prírodoveda: Učivo o listnatých a ihličnatých stromoch si doplníme informáciami o stromoch, aké máme v našom meste – Príloha 11.

Výtvarná výchova: Spracované, vytlačené informácie a fotografie žiaci nalepia na veľký hárok papiera. Budeme tvoriť „display“ tak dlho, ako bude potrebné.

(Display – aktivita, pri ktorej žiaci ukážu ako pochopili študovanú tému a ako sa vedľa podeliť o toto pochopenie. Najlepšie využiteľná je táto aktivita na konci štúdia určitého celku.)

c) Záverečné hodnotenie projektu

Vlastiveda: Prezentácia vytvorenej práce prebieha pred žiakmi paralelnej triedy. Vytvoríme pre žiakov vhodné podmienky na prezentáciu a pripravíme aj žiakov, ktorí budú aktívne počúvať. Môžu sa pýtať svojich prezentujúcich spolužiakov otázky, ktoré ich ohľadom pamiatok a histórie mesta zaujímajú. V reflexii zisťujeme či sa práca deťom páčila, čo bolo pre nich náročné a poučné.

3.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu

Projekt prebiehal s niekoľko týždňovým odstupom od predchádzajúceho projektu. Žiaci mali pamiatky nafotené, vedeli kde sa nachádzajú. Na besedu sa tešili a pripravili si aj zaujímavé otázky. Súčasťou besedy bola aj prezentácia starých fotiek Topolčian. Deti hádali čo sa práve nachádza na fotke a pán Červený im o nich rozprával. Beseda prebiehala v školskej jedálni a boli tam vystavené staré fotky Topolčian i mapa mesta. Tvorba erbú nášho mesta bola pre deti zaujímavá. Kreslenie v programe *Revelation natural art*, majú deti veľmi radi. Najskôr sme však spoznali históriu erbú a čo znamenajú jednotlivé znaky. Po skončení kreslenia, žiakom práce vytlačíme. Na hodine matematiky ich pracovným listom o hrade vzbudíme u žiakov záujem o túto pamiatku, vedieť o nej čo najviac. Zároveň im prezradíme, že pôjdeme na exkurziu do obce Podhradie a pozrieme si zrúcaninu nášho hradu. Rozdelenie do skupín v ktorých žiaci pracovali na hodinách vlastivedy a informatiky nebolo náhodné. Učiteľ by mal dbať na to, aby v každej skupine bol aspoň jeden žiak so zodpovedným pracovným nasadením. Okrem toho, že sme získavali veľa informácií, učili sme sa ich vyhľadávať a vybrať podstatu. Pracovali sme aj s encyklopédiami, ktoré sme si boli požičať v mestskej knižnici. Knižnicu pravidelne mesačne navštevujeme, preto žiaci sa v nej vedeli orientovať a vedeli, kde majú začať hľadať. Pri zbieraní informácií, niektoré skupiny zistili, že sa im v encyklopédiách nepodarilo nájsť informácie, ktoré hľadali. Internetové stránka mesta Topolčany im poskytla dostatok poznatkov. Problém žiakom robil vybrať z veľkého množstva informácií podstatu. S pomocou učiteľa to všetci zvládli. Pred samotnou návštevou Topolčianskeho hradu sme sa dozvedeli o povesti, ktorá sa k nemu viaže. Niektorí žiaci mali nejaké informácie, tie sme zapísali v prvom stĺpci tabuľky a to čo si už nepamätali a chceli sa dozvedieť sme si spoločne zapísali v druhom stĺpci. Do tretieho stĺpca sme písali až po prečítaní povesti. Povest' sme čítali na hodine slovenského jazyka, je vhodné článok povesti využiť na hľadanie práve preberajúcich gramatických javov (napr. vybrané slová, slová, ktoré sa spodobujú a pod.). Žiaci sa rozhovorili o povestiach, ktoré o hradoch poznajú, najznámejšia pre nich bola o Trenčianskom hrade. Exkurzia na hrade bola zaujímavá, žiaci mohli vidieť práve prebiehajúcu rekonštrukciu hradu. Všetky získané aj zažitú informácie žiaci spracovali na jednom veľkom displeji, ktorí spoločne odprezentujú pred svojimi spolužiakmi z paralelnej triedy a bábkou Žochárika. Prezentujúci žiaci sú odmenení potleskom a ohodnotení známku od vyučujúceho.

4 Žochárik si zakladá cestovnú kanceláriu

4.1 Všeobecná charakteristika aktivity

Cieľová skupina : 3. ročník ZŠ

Časová náročnosť : 3 týždne

Hlavný cieľ projektu: spoznať zaujímavosti svojho mesta, poznať významné pamiatky nášho mesta a okolia.

Čiastkový cieľ projektu: rozvíjať u žiakov tvorivosť, vedieť odprezentovať svoju prácu, zdokonaľiť prácu v programe Word

Vymedzenie kompetencií: mať pozitívny vzťah k histórii svojho mesta, vedieť používať informačno-komunikačné technológie, vedieť kriticky myslieť

Vyučovacie predmety: slovenský jazyk, informatická výchova, matematika, vlastiveda, výtvarná výchova, telesná výchova

Pomôcky: pracovné listy, učebné materiály, papier, písacie potreby, počítače, tlačiareň, bábka Žochárka, interaktívna tabuľa, mapa okresu Topoľčany

4.2 Postup a organizácia činnosti žiakov

a) Motivácia

Výtvarná výchova: Žiakov „premeníme“ na podnikateľov, ktorí si založia cestovnú kanceláriu a budú ponúkať vo svojom katalógu výlety v Topoľčanoch alebo ich okolí. Motivujeme žiakov predstavou o tom, kam by zobrali kamaráta zo zahraničia do okolia svojho bydliska. S čím by sa chceli pochváliť, čo tu máme a čo sa oplatí vidieť.

Pomôžeme si pri premýšľaní spoločným brainstormingom. (Brainstorming- skupinová technika zameraná na generovanie čo najviac nápadov na danú tému.)

Žiaci navrhujú čo by mohli ponúknuť vo svojich katalógoch. Dôležité je pri zakladaní svojej cestovky, vymyslieť vhodné meno a logo firmy. Na úvodnej hodine projektu vymýšľame logo a názov cestovnej kancelárie.

b) Činnosti

Logá vytvárame v ľubovoľnom kresliacom programe, ktorý máme nainštalovaný v PC. Žiaci si tak môžu vybrať najobľúbenejší program v ktorom sa im dobre pracuje. Popri tom môžu premýšľať o svojej ponuke v katalógu.

Telesná výchova: Urobíme si malú exkurziu do najbližšej cestovnej kancelárie v meste, kde si prezrieme katalógy. Všimame si ako vyzerajú, čo ponúkajú, čo obsahuje každý katalóg.

Vlastiveda, Informatická výchova: Hodina bude prebiehať v PC učebni. Žiaci začnú pracovať na svojom katalógu. Úvodnú stranu s logom a názvom firmy sme si zhotovili na výtvarnej výchove, teraz pokračujeme s konkrétnymi ponukami. Katalóg musí obsahovať minimálne 3 ponuky výletov do okolia aj s ubytovaním a cenami. Práca bude trvať dlhobojšie. Pracujeme v programe Word, vkladáme obrázky z internetu, správne ukladáme dokument vo svojom priečinku.

Pracovať na katalógu môžeme aj na hodinách slohu, pretože pri tvorbe jednotlivých ponúk štylizujeme vety. Po skončení prác si ich vytlačíme a zviažeme .

Matematika: Na hodinách matematiky počítame slovné úlohy s tematikou výletov: pracovné listy –Príloha 12, Príloha 13, Príloha 14, Príloha 15.

Slovenský jazyk – sloh: Žiaci budú tvoriť reklamy. Každý sám si tvorí výstižnú reklamu na svoju cestovnú kanceláriu. Píšu si koncept do svojich zošitov. Reklamný slogan si odprezentujú spolu s katalógom na nasledujúcej hodine vlastivedy.

c) Záverečné hodnotenie projektu

Vlastiveda: Každý žiak si odprezentuje svoj katalóg cestovnej kancelárie. Prezentácia prebieha na interaktívnej tabuli, kde máme zobrazenú mapu okresu Topoľčany. Miesto

o ktorom práve žiaci pri prezentácií rozprávajú, ukazujú na mape. Katalógy cestovných kancelárií vystavíme v triede. Po odprezentovaní prác žiaci zhodnotia, ktorý katalóg sa im najviac páčil a ktorý žiak najlepšie odprezentoval svoju cestovnú kanceláriu. Úplný záver projektu je reflexia, rozprávame sa o tom, čo nám robilo pri práci problémy a ako sme sa pri tom cítili, či sa nám práca vydarila a pod.

4.3 Skúsenosti a postrehy z realizácie projektu

Motivácia a zároveň premena žiakov na podnikateľov bola pre deti veľmi zaujímavá. Rozprávali sme sa čo všetko musia ako dobrí podnikatelia robiť a či sa dostali už do situácie, že mali nejakú vzácnu návštevu a chceli im ukázať niečo zaujímavé v našom meste. Čo tej návšteve ukázali, kde ju zaviedli? Najčastejšie bolo spomínané rekreačné stredisko Duchonka, Podhradie, obec Bojná, Nemečky... Práca na logu cestovnej kancelárie trvala 2 vyučovacie hodiny. Najčastejšie žiaci využívali obľúbený program *Revelation natural art*. Návšteva cestovnej kancelárie bola pre niektorých žiakov vzácnosťou. Ochotné pracovníčky nám okrem darovania katalógov vysvetlili čo musí každá ponuka v katalógu obsahovať. Samotná tvorba katalógu prebiehala v PC učebni a trvala 3 týždne. Najťažšie pre žiakov bolo vymyslieť čo chcú ponúknuť a stručne napísať základné informácie o ponúkanom mieste. Nabádame žiakov k tvorivosti, že môžu motivovať zákazníkov vhodnou cenou, akciami a zaujímavými ponukami. Šikovnejší žiaci si dali do katalógu 5 ponúk a tí menej šikovní mali iba 3 ponuky. Na hodine matematiky si v tom období počítali slovné úlohy s tematikou výletov do okolia. Hodiny slohu, keď sa vymýšľali reklamné slogany, bola pre niektorých žiakov ťažká a prebehla s pomocou učiteľa. Záverečné prezentovanie prác prebiehalo v učebni s interaktívnou tabuľou, kde žiaci popri prezentovaní svojich ponúk ukazovali na mape regiónu Topoľčian miesta o ktorých práve hovoria. Označovali ich farebným perom. V reflexii žiaci uviedli spokojnosť so svojim výkonom a takýto typ práce sa im páčil. Svoje práce si chceli zobrať domov, pochváliť sa rodičom. Učiteľ každého žiaka ohodnotil známku.

Záver

Cieľom mojej práce bolo hlavne tematicky prepojiť regionálnu výchovu do rôznych predmetov a spojiť teóriu s praxou. Vytvorené pracovné listy a učebné materiály sa dajú využiť rôznymi spôsobmi. Predstavila som však spôsob založený na myšlienke, aby elementárne poznatky žiakov získané na hodinách nezostali iba vo všeobecnej rovine, ale aby sa dostali aj do konkrétnej podoby. Pracovala som so žiakmi v triede, v knižnici, v meste i na exkurzii na hrade. Žiaci pracovali v skupinách i samostatne pod vedením jedného učiteľa na viacerých vyučovacích predmetoch. Opísané projekty boli zaradené v školskom vzdelávacom programe ISCED 1 a zároveň realizované všetkými triedami v ročníku.

V prvom ročníku sa žiaci zoznámia s postavou Žochárika. Niektorí učelia si ho so žiakmi vytvorili, iní ho poňali ako „nového žiaka“, ktorí bude s nimi na vyučovaní. V mojej triede prišiel Žochárik ako bábka, ktorá sa chce spolu so žiakmi učiť. Založili sme mu denník a Žochárik putoval z rodiny do rodiny. Deti ho brali na výlety, ukazovali mu mesto, rodinu, svoje bydlisko a zapisovali mu všetky zážitky, keď bol u nich na návšteve do denníka. Už pri tejto aktivite sa plnia ciele regionálnej výchovy, keď žiaci spoznávajú svoje okolie a mesto v ktorom žijú. Uvažovali, čo atraktívne mu ukázať v blízkosti svojho bydliska.

Témy projektov v jednotlivých ročníkoch sú:

1.ročník: Tvoríme si Žochárika

Detektív Žochárik a moja rodina

Žochárik objavuje silu vody

Žochárik farmárom

Žochárik objavuje silu prírody

2.ročník: Žochárik pozoruje krajinu

Žochárik spoznáva minulosť mesta

Žochárik si chce postaviť svoj dom

Žochárik si zariaduje a upravuje okolie

3.ročník: Žochárik objaviteľom

Žochárik spoznáva minulosť

Žochárik a jeho pokusy byť spisovateľom

Žochárik zakladá cestovnú kanceláriu

4.ročník: Žochárikove snívania o vesmíre

Žochárik environmentalistom

Žochárik cyklistom

Žochárik a jeho kamarát zo zahraničia

Projekty s tematikou Žochárika na našej škole realizujeme už piaty školský rok. Naše doterajšie skúsenosti potvrdzujú, že aj deti s horším prospechom a s poruchami správania prostredníctvom projektového vyučovania získali množstvo vedomostí, praktické skúsenosti a zlepšil sa ich prospech.

Všetci žiaci to zvládli a pracovali s nadšením. Takéto vyučovanie sa im páčilo. Realizáciou týchto aktivít má väčší priestor na kreativitu aj pedagóg, ktorí umožňuje

žiakom hlbšie preniknúť do problematiky, venovať sa dlhšie danej téme samostatným bádáním a vzdelávaním. Dôležité je, že v škole máme vytvorený priestor na realizáciu takéhoto spôsobu vyučovania. Máme výborné materiálne-technické vybavenie, ktoré plne využívame. Je v rukách každého učiteľa do akej miery naplní cieľ nášho školského vzdelávacieho programu. Žiaci nadobúdajú okrem systému poznatkov aj špecifické kognitívne kompetencie, ktoré zabezpečujú požadovanú udržateľnosť v individuálnom rozvoji poznatkov systému žiakov. Žiaci získavajú schopnosti perspektívne využiteľné pre potreby vedomostnej spoločnosti. Dieťa, ktoré je vedené k tvorbe vlastných vysvetlení pozorovaných javov, k diskusiám s vrstovníkmi o týchto vysvetleniach a teda aj k verbalizácii svojich prekonceptov sa po kognitívnej stránke rozvíja intenzívnejšie ako dieťa, ktoré je zamerané na tvorbu systému pojmov. Projekty prinášajú veľa neočakávaných situácií, na ktoré musí učiteľ reagovať. No zároveň tieto neplánované situácie sú neopakovateľnými príležitosťami k rozvíjaniu žiakov.

Zavedenie projektového vyučovania do vzdelávacieho procesu je prínosom nielen pre žiakov, ale aj pre učiteľov. Žiaci sa stali samostatnejší, aktívnejší a zodpovednejší za svoju prácu. Vedia lepšie komunikovať, pracovať v skupinách, sú flexibilnejší, vedia využívať výpočtovú techniku, pracovať s odbornou literatúrou. Vyučovanie sa tak skutočne stáva hrou a je pre deti vzrušujúcim, príjemným, nezabudnuteľným zážitkom a škola sa tak stáva naozaj „dielňou ľudskosti“.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

ADAMUSOVÁ, Mária et al., 2001, *Projekt Orava v praxi*, Občianske združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní, 2001. ISBN 80-968664-0-0

KLIMOVIČ, Martin. 2009. *Tvorivé písanie v primárnej škole*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2009. ISBN 978-80-8068-982-7

KULACSOVÁ, K.: Význam regionálnej výchovy v edukácii detí In Rozvojové a inovatívne programy edukácie so zameraním na regionálnu výchovu, Nitra: PF UKF, 2007, ISBN 978-80-8094-101-7

MASARIKOVÁ, A.: Regionálna výchova verzus Globálna výchova. In Rozvojové a inovatívne programy edukácie so zameraním na regionálnu výchovu. Nitra: PF UKF, 2007, s 8 – 9, ISBN 978-80-8094-101-7

RÉVAJOVÁ, L.: Regionálna výchova a ľudová kultúra v slovenskom školstve In Národná osвета, 2005, roč XV, č. 9., S 10 – 12 ISSN 1335-4515

Internetové zdroje:

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/regionalna_vychova.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/isced1_spu_uprava.pdf

<http://www.topolcany.sk/>

http://www.vychovavatelka.sk/ucebne_pomocky/dopravana_vych/d_v_metodika.htm

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha 1 Žochárik objavuje svoju školu
- Príloha 2 Orientácia v okolí školy
- Príloha 3 Žochárik objavuje obyvateľov svojho mesta
- Príloha 4 Podniky nášho mesta
- Príloha 5 Pamiatky nášho mesta
- Príloha 6 Žochárik objavuje pamiatky svojho mesta
- Príloha 7 Rímskokatolícky kostol
- Príloha 8 Pamiatky nášho mesta – rébusy a tajničky
- Príloha 9 Numerácia do 10 000 – objavy
- Príloha 10 Povešť o topolčianskom hrade
- Príloha 11 Stromy, ktoré sa nachádzajú v našom meste
- Príloha 12 Chodci – slovné úlohy
- Príloha 13 Cyklistické výlety
- Príloha 14 Premeny jednotiek - dĺžka cyklotrasy
- Príloha 15 Porovnanie vzdialeností obcí od okresného mesta

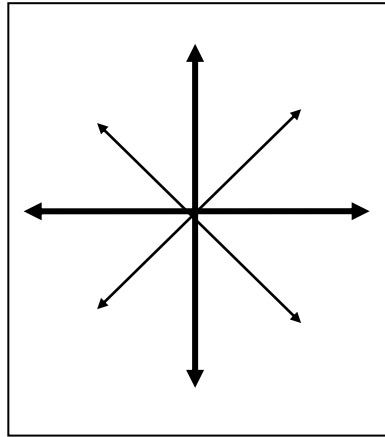
Príloha 1 Žochárik objavuje svoju školu

1. Napíš pod obrázok o akú časť našej školy ide.

Príloha 2 Orientácia v okolí školy

1. Do smerovej ružice doplň hlavné aj vedľajšie svetové strany.
2. Popíš objekty v okolí našej školy a urči ich svetovú stranu.

Príloha 3 Žochárík objavuje obyvateľov svojho mesta
učebný materiál

Priemerný vek obyvateľov Topolčian je **39** rokov (stav k 1.1.2009)

Narodení v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 **274**

Zosnulí v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 **273**

Prišahovaný do mesta v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 **294**

Odst'ahovaný z mesta v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 **506**

Počet obyvateľov mesta spolu s integrovanými časťami Malé a Veľké
Bedzany:

k 5.1.2010 **28 414**

Topoľčany sú obývané prevažne Slováckmi a menšinami Rómami.
Väčšina obyvateľstva sú rímski katolíci.

Slávni rodáci

- [Robert Fico](#) (narodený [1964](#)) - premiér Slovenskej Republiky,
- [Rudolf Sivák](#) (narodený [1955](#)) - rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave
- [Miroslav Šatan](#) (narodený [1974](#)) - hokejový hráč
- [Lubomír Višňovský](#) (narodený [1976](#)) - hokejový hráč
- [Rudolf Vrba](#) (narodený [1924](#)) - profesor a utečenec z [Osvienčimu](#)
- [Peter Blaho](#) (narodený 1939) - bývalý rektor [Trnavská univerzita v Trnave](#), významný odborník na rímske právo

***Pomôž Žochárikovi
nájsť k textu správne
logo firmy!***

*Hodný kus histórie má za
sebou jeden
z najvýznamnejších
podnikov Topolčanoch.
Z niekdajšej parketárne ešte
v minulom storočí vznikol
najznámejší výrobca
nábytku v republike MIER.
Dnešná nábytkárska
spoločnosť Decodom sa
nestratí ani v silnej
európskej konkurencii.*

*Niet hádam príjemnejšieho
pohľadu spoza okna nášho
bytu ako toho, ktorý vďaka
svojim kvalitným produktom
ponúka výrobca okien
a dverí spoločnosť HERTOP.*

*Káblík po káblíku starostlivo
a trpezlivo spájajú šikovné
ruky pracovníkov spoločnosti SEWS Slovakia,
aby ich montážne závody
vložili do automobilov
špičkovej triedy.*

*Kto by si dnes nepochutil na
hydínovej šunke, kuracích
stehienkach, či iných
chutných výrobkoch z produkcie HYZY?*

Na námestí v Topolčanoch sa nachádza bronzová socha Žochára, meno autora sa dozvieš, ak správne vypočítaš príklady :

$$18 - 3.5 = A$$

$$6 + 3.9 = \text{Ž}$$

$$77 - 7.7 = K$$

$$84 + 6.1 = R$$

$$15 + 45 : 5 = N$$

$$70 - 0 : 6 = M$$

$$63 - 63 : 9 = I$$

$$28 + 32 : 4 = \text{Í}$$

$$30 - 3.9 = A$$

$$65 - 54 : 6 = I$$

$$90 + 2.5 = L$$

o	3	90	56	3	24	33	56	100	36	28

Príloha 6 Žochárik objavuje pamiatky svojho mesta

Prirad' správny názov pamiatky:

Kostol Nanebovzatia Panny Márie

socha Žochára

Radnica

Kostol sv. Ladislava a Gorazda

Kaplnka Ružencovej Panny Márie

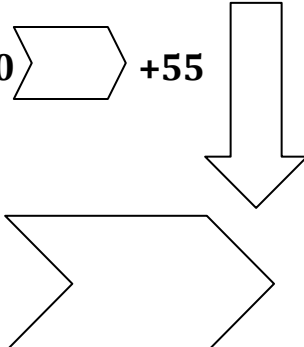
Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia panny Márie

je najvýznamnejšou a dominantnou kultúrnohistorickou pamiatkou mesta Topoľčany. V roku 1559 sa z kanonickej vizitácie dozvedáme, že v Topoľčanoch bol v dobrom stave kostol sv. Ondreja. V roku 1731 vypukol v meste požiar, ktorému podľahlo množstvo budov a zhorel aj kostol. Mesto sa rýchlo obnovilo, no po dokončení prác vypukol ešte väčší požiar. Znovu bol postavený barokový kostol a v roku 1740 bol vysvätený. V roku 1802 bol zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie, nakoľko v Topoľčanoch sa prejavila neobyčajná mariánska úcta, ktorá viedla k zmene patrocínia. Jeho súčasná podoba je výsledkom neskorobarokových úprav z rozhrania 18. a 19. storočia.

Prvá písomná zmienka o kostole pochádza z roku _____

Dozvieš sa po vypočítaní príkladu:

$$150+150 \rightarrow :10 \rightarrow + 1000 \rightarrow + 500 \rightarrow -300 \rightarrow +55 \rightarrow$$

Príloha 8 Pamiatky nášho mesta – rébusy a tajničky

Topolčiansky hrad

sa vypína na mohutnom dolomitovom brale na juhovýchodnej strane Považského Inovca priamo nad obcou _____.

Názov obce sa dozvieš po vypočítaní príkladov:

$$35 : 7 =$$

$$6 \cdot 8 =$$

$$12 : 4 =$$

$$5 \cdot 6 =$$

$$24 : 3 =$$

$$0 \cdot 7 =$$

$$18 : 2 =$$

$$4 \cdot 4 =$$

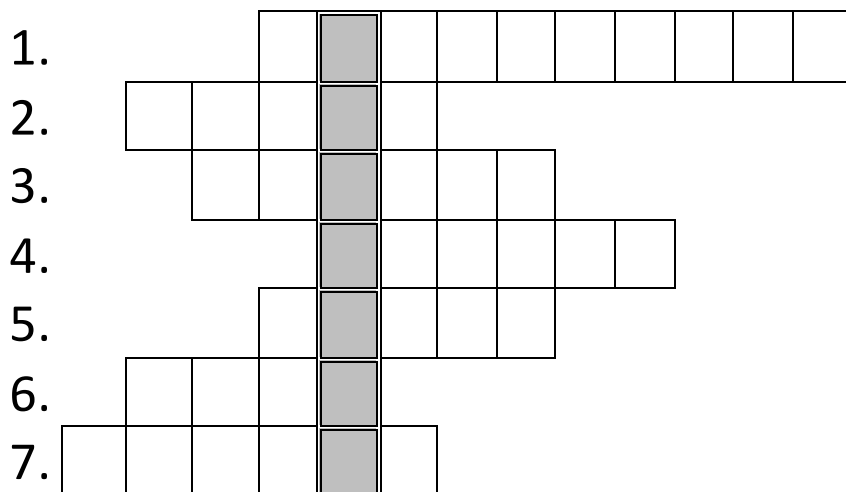
$$6 : 6 =$$

0	1	3	5	8	9	16	30	48
A	E	D	P	R	D	I	H	O

Srdcom každého mesta je _____.

Tá Topoľčianska je krásna, historická a už takmer sto rokov slúži všetkým ľuďom v meste.

1. Hlavné mesto Slovenska
2. Najväčšia rieka Slovenska
3. Rieky na mape sú označené
farbou
4. Zelenou farbou sú označené
5. Cez Topoľčany tečie rieka
6. Dedina inak
7. Prístroj na určovanie svetových strán

Príloha 9 Numerácia do 10 000 - objavy

Žochárik pri návšteve Tribečského múzea zistil, že múzeum vlastní zbierku mincí a bankoviek, celkom 3 879. Botanická zbierka obsahuje 7 658 zbierok. Zoologická zbierka obsahuje 2 478 kusov. Ktorých zbierok obsahuje múzeum najviac a ktorých najmenej? O koľko majú v múzeu viac rastlín ako zvierat?

Riešenie :

Odpovede :

Pri návšteve parku Žochárik zistil, že sa tam nachádza o 187 viac listnatých stromov ako ihličnatých. Ihličnatých stromov bolo v parku 1 027. Koľko listnatých stromov bolo v parku?

Riešenie :

Odpoveď:

Niečo na precvičenie:

4 678	1 078	672	3 765	2 560
<u>804</u>	<u>3 622</u>	<u>1 906</u>	<u>5 673</u>	<u>4 070</u>

1 702	4 560	3 211	6 041	2 073
<u>-537</u>	<u>-1 674</u>	<u>-2 022</u>	<u>-456</u>	<u>-1234</u>

Príloha 10 Povest' o Topolčianskom hrade učebný materiál

Na topolčianskom hrade žil pán, ktorý veľmi túžil po synovi. V napätí čakal na narodenie svojho prvého potomka, no keď sa dozvedel, že sa mu narodila dcéra bol mrzutý a vôbec sa netešil. Dali jej meno Ľudmila. Ako však dievčatko rástlo, obľúbil si ju a dokonca zistil, že ju má veľmi rád. Ľudmila bola taká krásna, že sa chýr o jej kráse rozniesol po celom širokom okolí a na hrad začali

prichádzať mnohí nápadníci. Boli to všetko bohatí a vážení muži, no Ľudmila sa zaľúbila do chudobného zemana Janka. Keďže otec svoju dcéru veľmi ľúbil a nechcel jej brániť v šťastí, preto súhlasil. Prišli však zlé časy, vypukla vojna a mladý zeman musel odísť bojovať. V tej dobe sa na hrad Tematín vrátil mladý jednoruký pán, ktorý doposiaľ len chodil po svete a míňal rodinné peniaze. Jeho matka mu rozprávala o kráse devy z topolčianskeho hradu a o tom, že je aj bohatá. Bohatstvo Ľudmilinho otca ho priviedlo na myšlienku oženiť sa s ňou a získať tak krásnu manželku aj bohatstvo. Navštívil topolčiansky hrad a rozpovedal príbeh o tom, ako prišiel v boji o ruku. Nebola to však pravda. O ruku ho pripravil istý šľachtic, ktorého tento vypočítavý mladý muž pripravil o peniaze. Zbytočne však dvoril, líškal sa a klamal, Ľudmila mala v srdci len svojho milého. A tak tematínsky hradný prišiel s novým nápadom. Posla, ktorý nosil listy medzi zaľúbencami vymenil a sám menil obsah listov tak, ako by to vyhovovalo

jemu. Keď sa Ľudmila z takto sfaľšovaného listu dozvedela, že jej milý je mŕtvy, pomiatla sa, ochorela a po čase zomrela. Vojna skončila a Janko sa vrátil domov. Veľké bolo jeho trápenie, keď sa dozvedel prečo jeho milá zomrela a chcel sa pomstiť. Napísal list tematínskemu pánovi, že topolčiansky hradný pán zomrel a odkázal mu majetok. Keď sa však dostavil pre dedičstvo odhalil Janko pred otcem svojej Ľudmilky celý podvod. Medzi hradnými páni došlo k súboju pri ktorom pán Tematína zomrel. Janko navždy opustil svoj domov a až do konca života žil ako pustovník a nikdy neprestal ľúbiť svoju Ľudmilu.

Príloha 11 Stromy, ktoré sa nachádzajú v našom meste

učebný materiál

Napriek tomu, že sa naše mesto za posledné desaťročia poriadne rozrástlo, zostalo mestom s množstvom zelene. Obzvlášť typické pre mesto Topoľčany sú vysoké, štíhle **topole**, ktoré lemujú mnohé cesty a tiež vodné toky v meste. Tieto stromy môžu dorásť až do výšky 15 – 35 metrov. Listy sú z hornej strany jasne zelené, zo spodnej sú bledšie.

K rozmnožovaniu Topoľa bieleho veľkou mierou prispieva vietor, vďaka ktorému sa môžu uvoľniť a preniesť aj malé semenka stromu. Semená uzrievajú v máji a júni. Pred dozretím sú uložené v malých, visiacich tobolkách.

Ďalším výdatne zastúpeným stromom v našom meste je **gledíčia trojtrňová**. Je to listnatý opadavý strom pochádzajúci zo Severnej Ameriky, ktorý môžeme vidieť hlavne v okolí

topolčianskeho gymnázia. Je to mohutný strom s tmavozelenými vajcovitými listami a plodmi sú to veľké tmavohnedé, až čierne struky. Struky sa môžu použiť ako krmivo pre zvieratá, ale tiež ako dekorácia v príbytku, lebo sú veľmi ozdobné a dlhé až 30 cm. Gledíčia má názov

podľa významného človeka - Josef Gledits, pôvodom Lužický Srb, bol v minulosti riaditeľom berlínskej botanickej záhrady.

V mestskom parku, ktorý sa v posledných rokoch zmenil na príjemné miesto oddychu, ale aj športového vyžitia nájdeme majestátne stromy, ktoré na jar zakvitnú bielymi kvetmi. Ich názov je **sofora japonská**. Je to mohutný opadavý strom s previsnutou korunou a lesklými listami. Dosahuje výšku až 25 m. Listy sú lesklé zložené, perovité, kvety v strapcoch krémovo biele. Plodom je zelený struk.

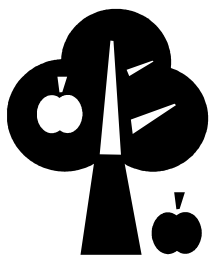
Medzi ďalšie stromy, ktoré sa nachádzajú v našom meste patrí aj **breza, breza previsnutá, lipa, javor, borovica, smrek, smrek opadavý** a iné, bežne sa vyskytujúce dreviny v našich zemepisných pásmach.

Breza previsnutá vyrastá ako statný alebo zakrpatený strom.

Kôra je v mladosti a na vetvičkách hnedá, neskôr sa mení na bielu. Previsajúce mladé konáre má pokryté bradavičnatými žliazkami. Striedavé listy sú dlhostopkaté so srdcovito vajcovitou čepelou, na líci sýto zelenou, na rube svetlejšou. Listy majú liečivé účinky.

V záhradách rodinných domov rastú však aj iné druhy stromov, hlavne ovocné. Vo veľkej miere sú zastúpené čerešne, višne, jablone, slivky, hrušky ale aj orechy.

Príloha 12 Chodci – slovné úlohy

Žochárikovi spolužiaci chodia do školy pešo. Andrejovi trvá cesta 25 minút, Ivanke trvá cesta 12 minút, Oliverovi o 3 minúty menej ako Ivanke a Natálke o 9 minút viac ako Oliverovi.

Kto z detí má najďalej do školy?

Kto najbližšie?

Riešenie :

Odpoveď :

Strýko Albert chodí stále iba pešo, denne prejde aj 2 500m. Teta Karolína však prejde po meste aj 4 km.

Kto prejde viac metrov a o koľko?

Riešenie :

Odpoveď :

Príloha 13 Cyklistické výlety

1. Žochárik sa stal členom cyklistického oddielu. Na bicykli jazdil po rôznych trasách. Z Topoľčian do Oponíc je 17 km. Tam si prezrel zrúcaninu hradu a vybral sa do Nitry. Cesta od hradu do Nitry má 24 km. Koľko km urobil na bicykli Žochárik ak išiel tou istou trasou aj naspäť?

Riešenie :

Odpoveď :

2. Cyklistická trasa z Topoľčian k hradu Devín má 158 km. Trasa z Bratislavy do Banskej Štiavnice je 189 km. Ktorá trasa je dlhšia a o koľko?

Riešenie :

Odpoveď :

3. Cyklisti sa rozprávali kto koľko km prešiel počas prázdnin po Slovensku. Viliam tvrdil, že prešiel 578 km. Janko vraj precestoval o 297 km viac. Jozef prešiel o 109 km menej. Koľko km prešli všetci cyklisti spolu?

Riešenie :

Odpoveď :

4. V Topoľčanoch požičiavajú bicykle. Toto je cenník požičovne :

bicykle	dospelý	dieťa
1 hodina	2 €	1 €
1 deň	10 €	5 €

Koľko € zaplatí rodina Mikulových ak si požičia bicykel otec, mama a ich 4 deti? Otec s dvomi synmi si požičajú bicykel na celý deň a mama s dcérami na 4 hodiny.

Riešenie :

Odpoveď :

Príloha 14 Premeny jednotiek - dĺžka cyklotrasy

1. Z Topolčian do Piešťan je na bicykli 34 km. Z Partizánskeho do Topolčian je 19 km. O koľko metrov je dlhšia trasa do Piešťan ako do Partizánskeho?

Riešenie :

Odpoveď :

2. Premeň na metre:

Trasa :

Topolčany – Krušovce má 7 km = m

Topolčany – Bošany má 10 km a 900m = m

Podhradie – Topolčany má 15 km = m

3. Zakrúžkuj všetky čísla, ktoré majú dĺžku 7 km:

70 m

70 000 dm

7 000 cm

7 000 000 mm

7 000 dm

70 dm
70 kg

700 000 cm

70 000 cm

700 m

7 000 mm

7 000 kg

4. Ferkov bicykel prešiel v pondelok 3 km, v utorok 1 500 m a v stredu o 4 km viac ako v utorok. Koľko km prešiel za 3 dni?

Riešenie :

Odpoveď :

5. Žochárik sa vybral v pondelok z Topolčian do Prašíc. V utorok cestoval do Oponíc. Koľko km urobil v pondelok a koľko v utorok? (nezabudni, že sa do Topolčian musel aj vrátiť).

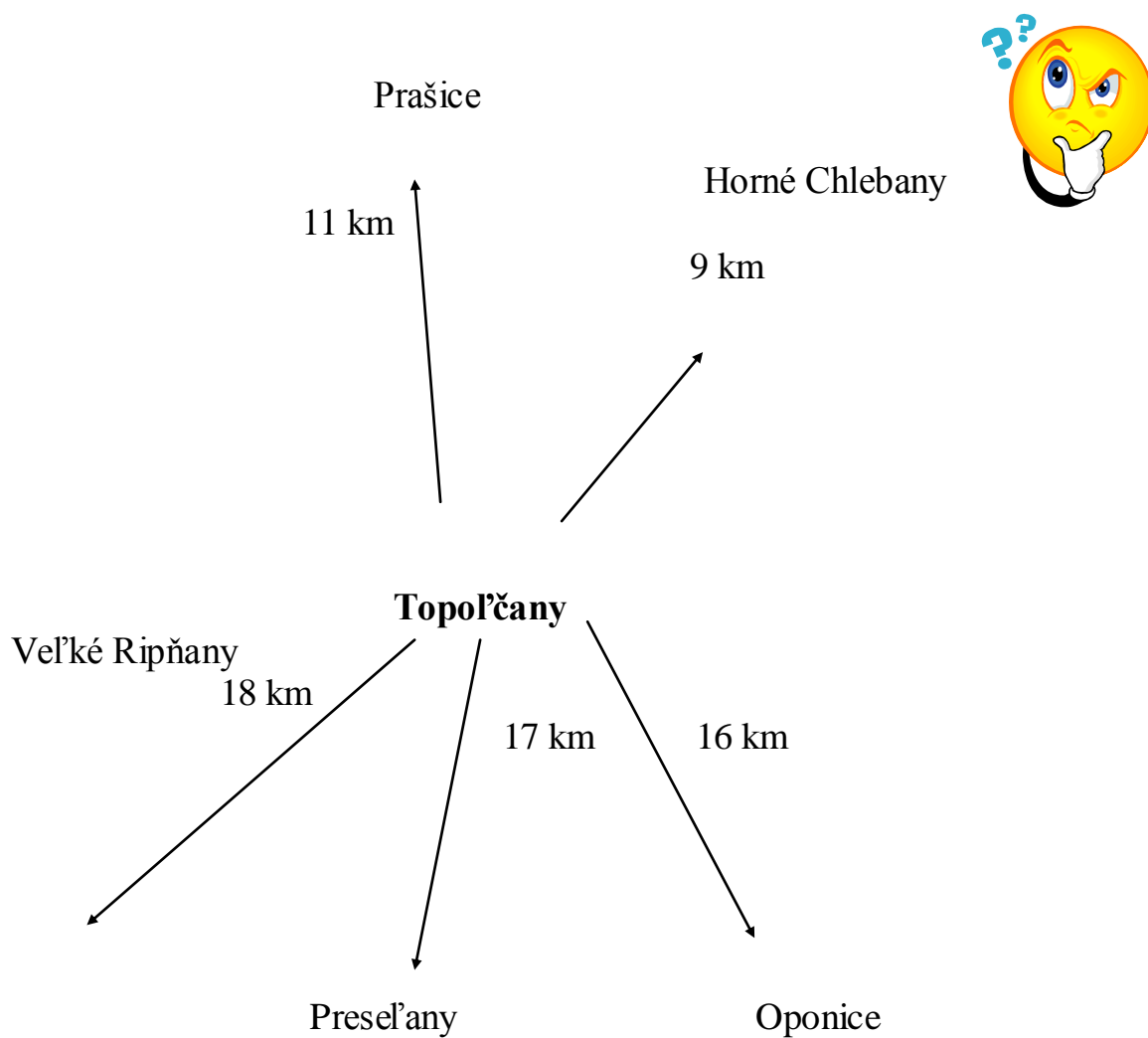
Riešenie :

Odpoved' :

6. Chrabrany sú najbližšie k Topolčanom. Koniarovce ako najvzdialenejšia obec je 19 km od Topolčian. Koľko km môžu byť vzdialené Chrabrany?

Odpoved' _____

Ktorá z vyznačených obcí je najvzdialenejšia od Topolčan?

Ktorá z vyznačených obcí je najbližšia od Topolčan?
